

Stanowisko Polskiej Akademii Nauk w sprawie szczepień ochronnych

**Podczas 132. sesji Zgromadzenia Ogólnego 16 czerwca 2016 roku
Polska Akademia Nauk stanowczo zarekomendowała
stosowanie szczepień ochronnych**

W latach 2011-2015 kilkakrotnie wzrosła w Polsce liczba dzieci, które nie są szczepione w ramach obowiązkowych szczepień ochronnych. Konieczne jest uzyskanie odpowiedzi na pytanie, dlaczego tak się dzieje, skoro bezdyskusyjnie jednym z największych osiągnięć nowożytnej medycyny jest praktyka szczepień, jako skutecznej ochrony przeciwko chorobom zakaźnym.

Głównymi przyczynami, z powodu których rodzice nie wykonują szczepień swoich dzieci, są obawy o to, czy podawanie szczepionki jest bezpieczne oraz wyolbrzymianie znaczenia niepożądanych odczynów poszczepiennych. Należy jednak z całą mocą stwierdzić, że szczepionki są najlepiej sprawdzonymi preparatami farmaceutycznymi w Europie, a rygorystyczne badania naukowe ich jakości stanowią gwarancję bezpieczeństwa przyjmowania i skuteczności działania szczepionek.

W polskim Programie Szczepień Ochronnych (PSO) znajdują się szczepienia obowiązkowe (opłacane ze środków budżetowych) i zalecane (opłacane przez pacjentów lub ich opiekunów). Do szczepień obowiązkowych należą te przeciw: gruźlicy, wirusowemu zapaleniu wątroby typu B, błonicy, tężcowi, krztuścowi, *Haemophilus influenzae*, *poliomyelitis*, odrze, śwince, różyczce, a w grupach ryzyka refundowane są szczepienia przeciw ospie wietrznej, zakażeniom wywołanym przez *Streptococcus pneumoniae*. Priorytetem w rozszerzaniu PSO jest wprowadzenie populacyjnych, obowiązkowych i bezpłatnych szczepień przeciw pneumokokom dla dzieci do 2. roku życia, a także zastosowanie szczepionek wysokoskojarzonych. Należy także dążyć do promowania szczepień zalecanych – przeciwko: zakażeniom rotawirusowym, zakażeniom wywołanym przez *Neisseria meningitidis*, ospie wietrznej, wirusowemu zapaleniu wątroby typu A (WZW A), zakażeniom wywołanym przez wirus brodawczaka ludzkiego (HPV) oraz odkleszczowemu zapaleniu mózgu. W wielu krajach szczepienia te są elementem obowiązkowego (a więc bezpłatnego) programu szczepień dzieci.

Wśród szczepień zalecanych znajduje się także szczepienie przeciw grypie. Obecnie w polskim PSO są zawarte jedne z najlepszych i najszerzych rekomendacji dotyczących szczepienia przeciw grypie. Obejmują one też zdrowe dzieci do 18. roku życia oraz

kobiety w ciąży. Niestety, mimo istnienia i propagowania tych rekomendacji, stan zaszczepienia przeciw grypie w naszym kraju jest skrajnie niski – w ostatnim sezonie 3,44%. Zgodnie z apelem WHO należy dążyć do zwiększenia liczby tych szczepień.

Wbrew pozorom spór o szczepienia nie jest sporem naukowym. Jest to sensu stricto spór moralny. Spór ten jest naturalną konsekwencją istotnych zmian, które nastąpiły w drugiej połowie XX w., zwłaszcza swoistej zmiany paradygmatu moralnego medycyny (pojawienie się w etyce lekarskiej zasady autonomii moralnej pacjenta), ponadto – powstanie społeczeństwa ryzyka, charakterystyczny dla naszej epoki kryzys wszelkich autorytetów oraz rozwój technologii informacyjnej.

Fakty niezbitie wskazują na potrzebę i bezpieczeństwo wykonywania szczepień w celu ochrony jednostek i populacji przed chorobami zakaźnymi.

Wydział Nauk Medycznych PAN, Komitet Immunologii i Etiologii Zakażeń Człowieka PAN i Zgromadzenie Ogólne PAN stanowczo rekomendują stosowanie szczepień ochronnych.

Statement of the Polish Academy of Sciences concerning preventing vaccinations

On 16 June 2016 during the 132 General Assembly the Polish Academy of Sciences issued the statement strongly recommending common application of preventing vaccinations.

Key words: preventing vaccinations, infectious diseases, Polish Academy of Sciences